

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ЗВАНИЧНИ ЛИСТ ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

ГОД. XIV.

НЕДЕЉА 2. ЈУНА 1896.

БРОЈ 23.

ИЗЛАЗЕ НЕДЕЉНО ЈЕДАН-ПУТ

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПАРА ДИНАРСКИХ ОД ВРСТЕ

Ц е н а :

За Србију на годину 6 динара
на пола године 3 "
За стране земље на годину 9 "

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД
А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ. — НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ

НАРЕДБА

Управа града Београда, актом својим од 23. Маја т. год. Бр. 12107, доставила је општини оваку наредбу команданта дунав. дивиз. од 21. Маја о. г. Бр. 81.

Војеним стражарима, како код војног сењака тако и код свију државних зграда издато је нарочито наређење, да иуцају на свако лице, које се око државних сењака и зграда, ноћу приметити — с позивом да суд општински исту достави до знања грађанима, како би знали, да се ноћу не виђају у близини државних зграда.

Предњу наредбу команданта дивиз. области, суд општински саопштава грађанству ради знања и управљања.

Из канцеларије суда општ. града Београда 25. Маја 1896. год. АБр. 4124 Београд.

ОБЈАВА

Према наређењу Господина министра војног АР. № 1857. од 5. маја т. г. а на основу чл. 103. и 89 закона о устројству

војске, има се извршити попис и обележавање свију коња у земљи, способних за војску; а тако исто да се осмотри и прегледа сва стока и комора са прибором, уписана за војску свију позива.

Војна комисија за извршење овог наређења почеће рад од 22. маја т. г. на тркалишту од 7 сати пре подне и од 3^{1/2} сата по подне.

Комисији овој имају да предстану:

22. маја, сви обвезници активне коњичке бригаде.

23. маја, сви обвезници резервисти краљеве гарде.

24. маја, сви обвезници коњаници дивизијске коњице редовне војске.

25. маја, сви обвезници коњаници I позива народне војске.

27. маја, сви обвезници коњаници II позива народне војске.

28. маја, сви коњаници ордонанси штабова редовне војске.

29. маја, сви коњаници ордонанси штабова I позива народне војске.

30. маја, сви коњаници ордонанси штабова II позива народне војске.

31. маја, све старешине у опште, који су уписати за службу на коњима у редовној војсци.

1. Јуна, све старешине у опште, који су уписати за службу на коњима у I и II позиву народ. војске.

Сви напред именовани обвезници треба да предстану комисији означених дана лично, са својим прописним коњима и са прописним јахаћим и коњским прибором.

3. Јуна, сви они који дају јахаће коње за сиромашне обвезнике редовне војске, са својим прописним коњима и прописним јахаћим и коњским прибором. Ови обвезници не морају лично да предстану комисији, него могу своје коње да упуте по другоме лицу; даље сви обвезници који дају коње за комору редовне војске, са својим коњима, и то:

4. јуна, сви они чија су имена са почетним словом: А. Б. В. Г. Д. и Е.

5. јуна, чија су имена са почетним словом: Ж. З. И. Ј. К. и Л.

6. јуна, чија су имена са почетним словом: Љ. М. Н. О. и П.

ЗЕТСКИ МИТРОПОЛИТ ДАНИЛО I

и

ОСЛОБОЂЕЊЕ ЦРНЕ ГОРЕ

(ОДЛОМАК ИЗ СРПСКЕ ИСТОРИЈЕ XVIII ВЕКА)

Мото: „... Не слави писатеља, не удовољствуй читатељей и даже не мудрости правоучителној, но толко истинѣ, которая уже сама собою дѣлается напочинкомъ удовольствія и пользы“... Карамзинъ.

од

ГРГУРА ЈАКШИЋА

[По препоруци Академијског Савета Вел. Школе направила општина београдска стогоном динара].

(НАСТАВАК)

Али, и на њу се у скоро устреми голема турска сила. Победоносни Мухамед, поставши у сев. Албанији непосредни сусед Зети, подиже (1480. г.) против Зете силну војску. Иван-бег храбро изађе на сусрет непријатељу, али му не могаше дати отпора, јер је турска сила далеко превазилазила малену зетску војску. Тако буде принуђен да одступи и да свој пре-

стони град Жабљак остави Турцима. У том некако, умре Мухамед и Иван користујући се тим догађајем, поврати своју престоницу⁽¹⁾. Али мир потраја за мало.

1482 г. Турци, сакупивши нову војску, почеше опет нападати на Ивана и он већ не имађаше довољно снаге да продужи неравну борбу. Видећи неизбежну пропаст своје земље он се у очајању обрати Млечима за помоћ. Али, република Св. Марка одби његову молбу. И не само то, него Млечићи су још — док је се Иван на једној страни борио с Турцима — покушавали на другој страни, да ласкавим обећањима придобију за себе становнике у западном крају Иванове државе!... Тако се, дакле, у најкритичнијем тренутку по Зету, Млечићи јављају као отворени непријатељи њезини. Находећи се у тако безизлазном положају и видећи да даље неће моћи да даје отпора Турцима, Иван одлучи да приступи последњем очајном кораку: *сазва око себе своје најхрабрије поданике и закле их пред јеванђељем, да ће пре сви изинути, него ли променити своју*

веру и народност. После тога предаде огњу свој престони град Жабљак, остави плодна поља и равнице, па одведе своје храбре људе и насели их по тврдим Зетским стенама, а сâм остаде код Обода и ријечкој нахији. За тим постави свога брата за намесника а сам предузе пут у Италију, да би папи и другим западним владоцима представно опасност, која је од стране Турака грозила свему хришћанском свету и да би, бар кога од владалаца склонио, да прими учешће у борби против Турака. Али, западна Јевропа у то време беше занета својим унутрашњим пословима: у западној цркви јавило се тада растројство, које из најпре изазва хуситство и за тим реформацију; у политичком животу такође је учињен прелом: падао је феудализам и ницали су нови политички односи. Тако Иваново путовање на Запад остаде неуспешно.

Лишен и последње наде на туђу помоћ, Иван се реши да у Зетским кршевима заснује нову владавину, под којом би могла да се очува српска слобода и независност. Али је и за то требало средстава, којих он није имао.

(1) Далматински магазин 1854. 58.

7. јуна, чија су имена са почетним словом: Р. С. Т. У. и Ф.

8. јуна, чија су имена са почетним словом: Х. Ц. Ђ. Ђ. Ш. Ц. и Ч, и ови обвезници не морају доћи лично, него могу своје коње да упуте по другом лицу.

После ових, сви обвезници који дају коње за комору I и II позива народне војске, са својим коњима и то:

10. јуна, сви она чија су имена са почетним словом: А. Б. В. Г. К.

11. јуна, чија су имена са почетним словом: Д. Е. Ж. З. И. Л.

12. јуна, чија су имена са почетним словом: Ј. М. Н. О. Ђ.

13. јуна, чија су имена са почетним словом: П. Р. С. Т. У.

14. јуна, чија су имена са почетним словом: Ф. Х. Ц. Ч. Ш.

15. јуна, чија су имена са почетним словом: Ђ. Ц. Ђ. и ови обвезници не морају лично предстати комисији него могу да упуте своје коње по другом лицу.

17. јуна, сви обвезници (*коморције*) који дају *комору са коњима* за I позив народне војске, са прописном комором (*колима и коњима*) односно са товарним коњима и са самаром.

18. јуна, сви обвезници (*коморције*), који дају *комору са коњима* за II позив народне војске са прописном комором, колима и коњима, односно са товарним коњима и самаром.

19. јуна, сви обвезници који дају *комору са воловима* за I позив народне војске, са прописном комором (*колима и воловима*).

20. јуна, сви обвезници који дају *комору са воловима* за II позив народне војске, са прописном комором, колима и воловима.

21. јуна, сви обвезници, који дају *само волове* за комору редовне војске, са воловима, сви обвезници који дају *само во-*

лове за комору I и II позива народне војске, са воловима.

Ови обвезници (који дају само волове) могу упутити своје волове по другоме лицу. Наполетку, сви они који имају коње старе од *три* године па на више, а нису нигде са коњима до сада или иначе у војску уписати, са својим коњима и то:

22. јуна, они чија су имена са почетним словом: А. Б. В. Г. Д. Е.

25. јуна, чија су имена са почетним словом: Ж. З. И. Ј. К. Л. Ђ.

26. јуна, чија су имена са почетним словом: М. Н. О. П. Р. С.

27. јуна, чија су имена са почетним словом: Т. У. Ф. Х. Ц. и

28. јуна, чија су имена са почетним словом: Ч. Ш. Ђ. Ђ. Сви ови могу своје коње упутити по другом лицу, а не морају лично долазити.

Сви напред позвани обвезници, и дваоци коморе имају доћи са коњима и прибором, или и без коња, ако ове из ма каквих узрока немају.

Сви позвати имају собом да понесу и своје војничке билете.

Од напред именованих несме нико изостати, јер ће се изостанак од ове смотре и позива казнити по чл. 88. закона о устројству војске од 500 до 1000 динара или од три до шест месеци затвора.

Од суда општине града Београда, 17. маја 1896. г. ОВБр. 946 у Београду.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

РЕДОВНИ САСТАНАК
23. Маја 1896. год.

Председавао председник г. Мијаило М. Божићевић, присуствовао члан суда г. Мих. П. Живадиновић и Јован Антонијевић, од одборника били: г. г. М. Штрбић, Јосиф С. Јовановић, Ђорђе Димитријевић, Спасоје Илић, Дамњан Стојковић, С. Ђ. Јорговић, Сава М. Цевајровић, Сава Ковачевић, Дим. Довијанић, Д-р Војислав М. Суботић, Сте-

подиже се као неким чудом црква с манастиром и малим дворац, у којем обитаваше поглавар свега словенског становништва на крајњем југо-истоку и вођа малобројних племена, која су се решила да до последње капи крви бране своју слободу, веру и народност. Они тада бејаху одвојени од света, а окружени са свих страна својим непријатељима, Турцима, који тада заузеше сву Босну и Херцеговину и спустише чак у Боку заузевши Рисан и Нови и све јужно приморје... За њих ни откуда не беше ни једнога гласа саучешћа и утехе нити зрачка наде!... С њима беше само Бог и сва нада њихова беше положена на њ, на гвоздену вољу и јуначке груди њихове.....

Иван-бег умре 1490 г. и на престолу га замени син му *Ђорђе*, који се ожени Млечићком. Негова 25-годишња влада представља само епоху прелаза од световне државе к духовној. Године 1516 он се на свагда удали у Млетке а народ свој препоручи владици.

Млађи му брат *Станиша* још је раније одбегла у Цариград и тамо примио муха-

ван П. Поповић, Мил. Ж. Маринковић, Михаило Михајловић, Јанаћ Константиновић, Голуб С. Јанић, Никола Бошковић, Н. Спасић, Н. Антоновић, Ј. Алкалај.

I

Прочитао је записник одборских одлука седнице држане 16. маја 1896. године и примљен је без измена.

II

Одборник г. Стев Јорговић примећује, да приватна лица самовласно заузимају општ. земљиште Лауданов шанац и зидају куће на истом.

Члан суда г. Јован Антонијевић као члан комисије за убаштињење општ. добара одговорио је, да је и сама комисија то приметила и да је се обратила полицији да заузимање присили да општинско земљиште нацупете.

Одбор је одлучио,

да се у једној од првих седница саопшти одбору цео досадашњи рад те комисије за убаштињење општ. добара.

III

На молбу Петра Новаковића ноћног стражара, АБр. 4014, одбор је решио,

одобрава се Петру Новаковићу тридесет дана одсуства од дужности ради лечења с тим, да му се исто има рачунати од дана кад га стане употребљавати.

IV

По прочитању извештаја комисијског ГБр. 894, одбор је одобрио,

Одређене осе у улицама поцерској и господској (новим Царице Милице и Бранковој).

V

Председник извештава одбор, да је и Антоније Јовановић месар пристао да за први месареки плац на горњој страни плаћа досадању закупну цену са 20% више, и да би према томе остала још два месарека плаца неиздата, и то девети на горњој страни и трећи на доњој страни.

По прочитању Антонијеве изјаве АБр. 3913, одбор је решио,

да се први месареки плац на горњој страни изда под једногодишњи закуп од

Тада он продаје своју провинцију Конавле (*Contrado di Conali*) Дубровчанима за неколико хиљада перпера, да би тим новцем могао уредити себи нову столицу; и сакупивши све своје отиде у Катуне под Ловћеном, где му се необично допадне ловћенски долац, којим тече река Цетина.

На том месту, он сазида, пре свега, цркву у име Рождества Богородице и манастир а за тим и малим дворац за себе.⁽¹⁾

С Иваном се преселише тада и све зетске војводе, које су му верне остале и мноштво Зећана, који су оскудни живот у горама међу голим кршевима и вечну борбу с непријатељем своје вере и народности и суровом климом — претпостављали плодним равницама богате Зете. Пошто је саградио манастир он намисли да пренесе овамо и зетску митрополију, која се тада находила у манастиру Св. Николе на острву Враници, на што је радо пристао и тадашњи митрополит *Вавило*.

И тамо на висини, где су само орлови вили своја гнезда и чобани стада чували,

(1) По речима Божице, млетачког путника с краја XVII века, који је те грађевине видео, оне нису биле велике, али су биле дивне

меданство; и за тим, на челу турске војске, као турски паша, нападао на своју отаџбину; али буде разбијен и побегне под окриље свога господара, који му је даровао земљу у Буматалу, близу бивше зетске столице Скадра, где је се он и населио, да с временом из његовог рада изађу најдрњи непријатељи његове праве отаџбине!...

Сад народ остаде сâм са својим владиком, који за њ беше све: и духовни пастир и учитељ вере и наставник хришћанске наравствености и вођа му у борби са спољашњим непријатељем и врховни судија и решавалац унутарњих распра и тужаба; а што је главно — стреми пред светињом, у којој се чувало више благо народа, његова духовна моћ и снага, оно народно самосазнање, основано на вери и предањима о славним прецима.⁽¹⁾

Три и по века управљале су Црном Гором владике (митрополити) и од тога дугога времена, два су века остала за нас готово са свим непозната.

Домаћих извора осем народних предања — као што смо напред поменули — нема

(1) Извѣст. с. петерб. благотв. общества. 1886. IV—V 164.

првог маја 1896. шесте године Антонију С. Јовановићу оvd. месару под прописаним погодбама а за годишњу цену од хиљаду шест стотина и двадесет динара.

Да се за неиздате плацеве девети на горњој и трећи на доњој страни расписе лицитација.

VI

Председник износи одбору на решење извештај економног одељења о држаној лицитацији за издавање под закуп места за савска купатила за ову летњу сезону на којој није било лицитаната, и у коме се извештају предлаже, да се та места поделе на три класе и да се за прво место наплати 1000 динара, за друго 600 дин. а за треће 400 динара, па да се сопственицима купатила издаду ова места по овој цени без лицитације.

По прочитању тога извештаја АБр. 3923 одбор је решио,

усваја се у свему предлог економног одељења о класифицирању места за Савска купатила с тим, да се по означеној цени издаду сопственицима купатила без лицитације.

(Наставиће се)

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

Лицитација. На дан 8. јуна о. г. пре подне од 9 до 12 часова држаће се јавна усмена лицитација у управи грађевинског одељења београдске општине за калдрмисање и грађење тротоара од ломљеног камена целе Фрушкогорске улице. Кауција је 3700 дин.

Лицитације: за *Косовску, Еврејску и Солунску улицу* (претрес калдрме) 5. јуна о. г., — *Ибарску и Лимску и доњи део Мостарске улице* (откопавање, калдрмисање и тротоар) 6. јуна о. г. — и *Јованову горњу и доњу, и Доситијеву улицу* (откопавање, калдрмисање и тротоар) 7. јуна о. г.

Све су лицитације за пре подне одређене, а држаће се у грађев. одељењу ове

општине, где се сваког дана и услови и предрачуни могу видети.

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ

Г. Рудолф Ландграф, сопственик изложбе слика предао је општини београдској 80 дин. у сребру за сиротињу београдску.

Новац је овај унесен у новоосновани сиротињски фонд.

Општина београдска у име своје сиротиње изјављује племенитом дародавцу своју топлу захвалност.

Од суда општине београдске 23. Маја 1896. год. ББр. 2082.

ОПШТИНА ГРАДА БЕОГРАДА

Стање на дан 31. јануара 1896. год.

РЕДНИ БРОЈ	Назив рачуна	ОБРТ			СТАЊЕ		
		Д	К	С	Д	К	
1	Рачун благајне	101670	47	80832	91	20837	56
2	" привремених издатака	352788	93	11565	—	341223	93
3	" хартија од вредности	18438	—	—	—	18438	—
4	" непокретности	5297955	03	—	—	5297955	03
5	" покретности	78771	64	—	—	78771	64
6	" Грађења кеа	80024	05	—	—	80024	05
7	" " водовода	2739991	65	—	—	2739991	65
8	" " калдрме из Зајма	664239	79	—	—	664239	79
9	" " канализације	36782	60	—	—	36782	60
10	" " школе у д. крају	208401	05	—	—	208401	05
11	" " " у Палилули	22997	38	—	—	22997	38
12	" " цркве у дун. крају	52821	18	—	—	52821	18
13	" дужника разних	88757	14	—	—	88757	14
14	" " калдрме	181680	27	—	—	181680	27
15	" " водовода	58507	44	—	—	58507	44
16	" " трошарински	28776	19	—	—	28776	19
17	" поверилаца разних	20219	07	364598	08	—	—
18	" фондова разних	—	—	157018	32	—	—
19	" касе фонда гробљанског	—	—	81407	09	—	—
20	" фонда регулационог	—	—	19367	99	—	—
21	" управе фонд. за раз. фонд.	8365	76	—	—	8365	76
22	" " " регул. "	44551	28	—	—	44551	28
23	" " трошарине	110607	97	2870	—	107737	97
24	" " водовода	17676	62	857	53	16819	09
25	" " фондова за зајмове	—	—	100782	59	—	—
26	" " пријема	—	—	2140000	—	—	—
27	" остава код Нар. Банке	2020000	—	—	—	2020000	—
28	" Народне Банке	—	—	2043190	20	—	—
29	" преносних кредита	860	—	232887	01	—	—
30	" ажије резервне	—	—	1643	65	—	—
31	" прихода по буџету	—	—	55832	62	—	—
32	" расхода	28383	94	—	—	28383	94
33	" гробљанског буџета	496	—	2900	36	—	—
34	" буџета трошаринског	1159	70	—	—	1159	70
35	" главнице	—	—	6969169	80	—	—
		12264923	15	12264923	15	12147222	64
						12147222	64

27. маја 1896. год. у Београду.

Мл. књиговођа,
Милија Јовановић.

Гл. књиговођа,
К. Ј. Јанковић.

готово никаквих. Као неким чудом на Цетину се сачувао један кратак летопис, из кога сазнајемо само имена владика, по кад што и о смрти њиховој, ако је била необична или о каквим невољама, које су постигле народ, као што су: неродице или насртаји турски; али је све то преко мере кратко: свега пет листа!...

Али у сред те тамне ноћи — како пише Ровински, — која скрива од нас даљу прошлост Црне Горе, беласне с времена на време и по који слаб зрак светлости, при којој — пред нас доста јасно излази величанствена слика неприступних гора и на њима шака непобедних горштака, који чувају своју слободу и одбијају јуначки свога непријатеља.

Тако светлим зраком може се назвати вест о оној великој народној скупштини 1614 г. 8 септембра, држаној у Кучина, којој су присуствовали прквени и световни представници Албаније, Босне, Македоније, Бугарске, Србије, Херцеговине и Далмације и којој је председавао пећски патријарх. Црна Гора није овде поменута, јер западни историчари, у којих се налази ово извешће, њу не деле од Албаније, знајући

да и сâм митрополит носи титулу: „зетски и скендеријски“. Та знаменита скупштина састала се у след намере херцега Неверског, који је био намислио, да подигне све Хришћане противу Турака и то с помоћу пале и чувеног Пјера Жозефа повереника, онда свемогућег кардинала Ришелје-а. По том плану Црна Гора требала је да послужи као операциони базис.....

Од те намере не би ништа, на жалост нашу; али је она свакако важан факат, јер показује да у подјармљеном хришћанству још није био изумро дух слободе.

Такође из страног извора дознајемо и то, да се Црногорци од 1684 г. јављају већ као савезници Млетака, Аустрије и Пољске у њиховој војни против Турака. Црногорци су тада разбили турску војску под предвођењем Топач-паше, узели Нови и вратили га Млечићима.

Помоћ указана од стране Црногораца западним државама не остаде без последица.

Године 1690 скадарски везир Сулејман-паша удари ненадно на Црну Гору, продре до Цетиња, поруши манастир и дворца па предавши огњу и мачу све што

нађе на путу и осветивши се на тај начин за пораз под Новим — повуче се.

Као помоћници Сулејман-паше у том нападу били су црногорски потурчењаци, по народном предању потомци оних, који су приликом пораза Станишиног били ухваћени као плен, па се после у Црној Гори населили.

Тако су Црногорци већ видели какве зле непријатеље имају у својој средини, непријатељи њихове крви али туђе вере, они су већ као опајали да су потурчењаци једна тешка рана на срцу Црне Горе и да ће им они у будуће — подржавајући везе с Турцима на граници — бити од велике штете.

Уз то још умре им г. 1695 и владика Сава Очинић, те народ остаде без поглавара!....

Тешки положај Црне Горе у то време дивно је насликан у „Горском Вијенцу“; ево те жалосне слике:

„Што је ово сво неко доба
Те су наше горе ужучале? —
Не разлику, ратнијем клицима? —
Почину ни рђа на оружје;
Остаде ни земља без главара;
Некрићу се горе усмршене!...
Здружи се Турчин с Црногорцем;

ВОЈНА НАБАВА

На дан 8-ог Јуна т. год. држаће се у Интендантури ове команде јавна устмена лицитација за набаву потребних количина масти за Београдски гарнизон која ће требати до конца ове године.

Лицитација ће бити горњег дана од 9 пре до 1 сахата по подне.

Кауцију полажу српски грађани 10% од излицитиране вредности а странци дупло.

Услови се могу видети у канцеларији Интендантуре сваки дан.

Е.М. 3153. Из канцеларије дунавске дивизијске области 29. Маја 1896. год. у Београду.

ОБЈАВА

Према решењу суда општинског од 22. овог месеца А.М. 4005, држаће се лицитација у економном одељењу на дан 4. Јуна ове год. од 3—5 сахати по подне, за вађење камена из II пећине у таш-мајдану.

Кауција се полаже 120 дин. у готову или српско-државним папирима од вредности.

Остале погодбе могу се видети сваког радног дана а и на дан лицитације.

Позивају се предузимачи и остала лица, којима је камен овај потребан да одређеног дана дођу и лицитирају.

А.М. 4005. — Од суда општине града Београда, 29. Маја 1896. год. у Београду.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. Гробарина:

- а) Гроб за децу 7— д.
- б) Гроб за одрасле 12— д.
- в) Мала гробница 555-52 д.
- г) Велика гробница III реда 998-93 д.
- д) Велика гробница II реда 1099-93 д.
- е) Велика гробница I реда 1684-57 д.

II. Пражђење помијара и нужника:

- а) Од кубног метра 7-00 д.
- б) Од акова 0-35 д.

ПУТНИЧКИ САОБРАЋАЈ ВАРОШИ БЕОГРАДА

У седмици од 23. Маја 1896. год. до 29. Маја 1896. год.
допутовало 595 путника — одпутовало 575 путника.

Постојбина приспелих путника :

ПОЛА		Из Србије	Аустро-Угарске	Бене и Херцегов.	Црне-Гор*	Грчке	Турске	Бугарске	Румуније	Русије	Германије	Француске	Италије	Велике Британије	Осталих Европ. држава	Ван Европе
МУШКИХ	ЖЕНСКИХ															
554	41	311	112	25	10	3	25	40	10	9	13	11	13	3	6	4

Занимање путника :													Допуто-вали :		Разлика :	
Декаци и економи	Занат-лије	Трговци	Чиновици и литералт	Војска	Ученици	Индустри-јалци	Гостиони-чари	Шлеку-ланги и пиљари	Раденици	Надн-чари	Слуге и келнери	Пролета-ријат	У јавним локалима	У приват-ним ста-ним новина	Допуто-валих	Отпуто-валих
49	31	225	74	14	18	27	39	36	32	38	12	—	547	48	+ 20	—

30. маја 1896. год.

Из статистичког одељења општ. вар. Београда.

Ова виче на равном Цетињу;
Смрад ухвати лава у клусема;
Затрије се име црногорско;
Не остаде крета од три прета!.....

I

У то најгоре доба по Црну Гору, кад се могло мислити да ће њена слобода савремено пропасти, јави се међу Црногорцима њихов избавитељ и други оснивач црногорске слободе — *владика Данило*, први владалац од династије Петровића, која још и данас управља том јуначком земљом.

Још док је био дете, Нико (Никола) Петровић, остави својевољно дом очин, дође на Цетиње у манастир и постриже се за монаха, осећајући у себи особити позив к духовној служби. У калуђерству је добио име *Данило*. Образовање његово ограничавало се само на читање црквених књига и обично писање, али не гледећи на то, он је својом високом наравственошћу и умним способностима задобио љубав пра-

вославнога народа, који га је једногласно и против његове жеље, изабрао за свога архијереја и владика 1697 године, кад му није могло бити више од 16—20 година⁽¹⁾. У цетињском летопису има запис: „ваљто 1697 скупеше се главари Черногорски на зборъ на Цетинъ и избраше себи за владика и пастира Данила Нџгуша Сџепчевића“⁽²⁾. Млади изабраник, чији је избор за митрополита, како песма народна пева — поздрављен „отњем из пушака“, рођен је у Његушима, селу под Ловћеном више Котора, а у братству Хераковића који су се ту населили из Херцеговине, кад је она била Турцима заузета.

После непуне три године послаше га главари у Угарску; у Сечуј, да га тамо патријарх српски Арсеније Чарнојевић III посвети за архијереја. У синџелији, којом патријарх у јуну месецу исте године, јавља пастви својој о том догађају, — вели се, да је збор у Сечују био веома свечан и да су

(1) Путешествие Попова, стр. 77.
(2) Историја Милаковића, стр. 104.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

ПРЕМЕРЕНО НА ОПШТИНСКОМ КАНТАРУ
Од 24. маја до 31. маја 1896. г.

КЕЛОГРАМА	НАИМЕНОВАЊЕ	ЦЕНА.			
		највећа		најмања	
		дин	пр.	дин	пр.
314	Арпаџика	—	—	—	—
	Брашна кукурузна	11	—	10	—
	Вина бела (од лит.)	—	—	—	—
3107	Вина црна (од лит.)	—	60	—	50
	Волова	—	—	—	—
34	Вуне не пране	—	—	—	—
815	Говеђине	90	—	—	—
	Јагањана	—	—	—	—
8299	Јечма	9	—	8	—
51	Кајмака	140	—	130	—
41307	Кожа јагњећих	—	—	—	—
	Коре брезове	—	—	—	—
	Крава	—	—	—	—
90930	Креча	3	60	3	20
6655	Кромпира нови	20	—	15	—
2274	Кудеље	—	—	—	—
9312	Кукуруза	7	—	6	60
745	Лоја нетопљеног	55	—	46	—
	Лука аршлеме	—	—	—	—
4507	Лука црна	20	—	15	—
46	Масла	—	—	—	—
214	Маси	80	—	75	—
7825	Овса	11	—	10	50
	Ораја	—	—	—	—
735	Пасуља	23	—	22	—
17275	Пшенице	10	50	10	—
2177	Ражи	9	50	9	—
57	Ракије ком. (од лит.)	—	—	—	—
460	Ракије ком. меке „	—	—	—	—
147	Ракије шљ. љуте „	—	—	—	90
19325	Ракије шљ. меке „	—	45	—	30
12918	Свиња дебелих	50	—	45	—
	Свиња средњих	—	—	—	—
32720	Сена	5	—	4	—
3688	Сира	60	—	40	—
10100	Сламе	3	—	2	—
1066	Угљена дрвеног	6	—	5	—
	Шпшарке	—	—	—	—
4970	Шљива сувих	30	—	20	—
7400	Цемента	—	—	—	—
1390	Ситнице	—	—	—	—
988	Јаја	—	—	—	—
	Сукна	—	—	—	—
	Чоје	—	—	—	—
	Земље за лонце	—	—	—	—
7692	Трешања	35	—	20	—
251	Поврћа	—	—	—	—

на њему били митрополити: захумски Сава, будимски Јевтимије, сремски, Стефан, епископи: Исаија јованопољски, Спиридон вршачки, Герасим зворнички и преподобни архимандрит Јоаким Бурђевац и још доста властеле и калуђера и да је на сабору јеромонах цетински Данило рукоположен за архијереја „скендеријскога“⁽¹⁾. Исте године владика се врати из Угарске и на скоро подиже на Цетину једну малу црквицу.

Чим је дошо на Цетине владика је почео озбиљно мислити о начину, како би се Црна Гора очистила од потурчењака.

Предање казује, да су се потурчењаци размимошли од другова Станише Црнојевића; та вест може имати своје вредности и ако је извесни историчари примају с резервом, само је се мухамеданско морало раширити, на какав особити начин.

(Наставиће се)

(1) Седица 1856 бр. 28.

7. јуна, чија су имена са почетним словом: Р. С. Т. У. и Ф.

8. јуна, чија су имена са почетним словом: Х. Ц. Ћ. Ђ. Ш. Џ. и Ч, и ови обвезници не морају доћи лично, него могу своје коње да упуте по другом лицу.

После ових, сви обвезници који дају коње за комору I и II позива народне војске, са својим коњима и то:

10. јуна, сви она чија су имена са почетним словом: А. Б. В. Г. К.

11. јуна, чија су имена са почетним словом: Д. Е. Ж. З. И. Л.

12. јуна, чија су имена са почетним словом: Ј. М. Н. О. Љ.

13. јуна, чија су имена са почетним словом: П. Р. С. Т. У.

14. јуна, чија су имена са почетним словом: Ф. Х. Ц. Ч. Ш.

15. јуна, чија су имена са почетним словом: Ћ. Џ. Ђ. и ови обвезници не морају лично предстати комисији него могу да упуте своје коње по другоме лицу.

17. јуна, сви обвезници (*коморције*) који дају *комору са коњима* за I позив народне војске, са прописном комором (*колима и коњима*) односно са товарним коњима и са самаром.

18. јуна, сви обвезници (*коморције*), који дају *комору са коњима* за II позив народне војске са прописном комором, колима и коњима, односно са товарним коњима и самаром.

19. јуна, сви обвезници који дају *комору са воловима* за I позив народне војске, са прописном комором (колима и воловима.)

20. јуна, сви обвезници који дају *комору са воловима* за II позив народне војске, са прописаном комором, колима и воловима.

21. јуна, сви обвезници, који дају *само волове* за комору редовне војске, са воловима, сви обвезници који дају *само во-*

лове за комору I и II позива народне војске, са воловима.

Ови обвезници (који дају само волове) могу упутити своје волове по другоме лицу. Напоследку, сви они који имају коње старе од *три* године па на више, а нису нигде са коњима до сада или иначе у војску уписати, са својим коњима и то:

22. јуна, они чија су имена са почетним словом: А. Б. В. Г. Д. Е.

25. јуна, чија су имена са почетним словом: Ж. З. И. Ј. К. Л. Љ.

26. јуна, чија су имена са почетним словом: М. Н. О. П. Р. С.

27. јуна, чија су имена са почетним словом: Т. У. Ф. Х. Ц. и

28. јуна, чија су имена са почетним словом: Ч. Ш. Ћ. Ђ. Сви ови могу своје коње упутити по другом лицу, а не морају лично долазити.

Сви напред позвани обвезници, и даваоци коморе имају доћи са коњима и прибором, или и без коња, ако ове из ма каквих узрока немају.

Сви позвати имају собом да понесу и своје војничке билете.

Од напред именованих несме нико изостати, јер ће се изостанак од ове смотре и позива казнити по чл. 88. закона о устројству војске од 500 до 1000 динара или од три до шест месеци затвора.

Од суда општине града Београда, 17. маја 1896. г. ОВБр. 946 у Београду.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

РЕДОВНИ САСТАНАК
23. Маја 1896. год.

Председавао председник г. Милош М. Богичевић, присуствовао члан суда г. Мих. П. Живадиновић и Јован Антонијевић, од одборника били: г. г. М. Штрбић, Јосиф С. Јовановић, Ђорђе Димитријевић, Спасоје Илић, Дамњан Стојковић, С. Ђ. Јорговић, Сава М. Цевајровић, Сава Ковачевић, Дим. Довијанић, Д-р Војислав М. Суботић, Сте-

ман везиров, али занети мухамеданским фанатизмом, они су већ почели роптати на самога везира и чекали су згодно време па да се освете. И даде им се у скоро прилику за то.

После кратког времена црква буде готова и онда је требало, да је — по обредима православне цркве — освешта духовни поглавар. Пошто се владика Данило тада још бавио у Сечују код патријарха Арсенија и пошто је Пећ била далеко, да отуда дође патријарх — то црква остаде кроз целу 1708 г. неосвећена.

Владика Данило врати се крајем године у Црну Гору, и тада поп-Јова сазва скупштину од свих села, и разложи народу, да цркву треба одмах освештати, пошто онако неосвећена није светиња, но обична кућа. Народ одобри и замоли да им дође владика Данило. Ну, пошто владика црногорски није смео прећи границе турске из страха да га Турци не погубе, — то Зећанима не остаде друго, него да од везира искупе ферман, по коме би владика могао доћи и освештати цркву, а да му Турци ништа не учине. Они одмах настану и сакупе у околини прилоге за то, за тим

ван П. Поповић, Мил. Ж. Маринковић, Михаило Михајловић, Јанаћ Константиновић, Голуб С. Јанић, Никола Бошковић, Н. Спасић, Н. Антоновић, Ј. Азкалај.

(Свршетак)

VII

Председник извештава одбор, да се одборско повереништво изабрало у седници одборској од 1. фебр. 1896 године АБр 1154, за продају општин. имања, које се састоји из 7 одборника, — није никако до данас састало ма да је неколико пута позивано, и да је врло тешко да ће се и састати, јер је број чланова велики.

По саслушању овог извештаја АБр. 4075, одбор је решио,

да се ово повереништво умоли, да поверени му посао сврши с тим, да кад се састану три одборника, могу пуноважно радити.

VIII

Председник извештава одбор, да је грађевинско оделење према решењу одборском од 9. новембра 1895. год. ГБр. 1936 направило предрачун за грађење пута преко брда топчидерског од Вајфертове пиваре до Топчидера, и тражи, да одбор одобри за ово потребан кредит од 28.650 динара.

По саслушању овога и по прочитању извештаја грађ. оделења ГБр. 874, одбор је после поименичног гласања са 12 гласова противу 8 (један није гласао) решио,

да се грађење овога пута одложи за доцније.

IX

Председник надзорне комисије за осветљење и трамвај извештава одбор, да је г. министар народне привреде потврдио правила безименог друштва за електрично осветљење и да је српско-француско друштво за осветљење и железнице пренело концесију за електрично осветљавање Београда на ово безимено друштво, као и да је тај пренос код првостепеног београдско-трговачког суда потврђен.

По саслушању овога и по прочитању извештаја надзорне комисије о овоме, одбор је решио,

Прима се к знању овај пренос концесије за електрично осветљавање Београда од српско-француског друштва на безимено друштво с тим, да суд општински буде дужан настојавати, да нови концесионар у свему испуњава уговор о осветљењу Београда закључен са општином.

X

По прочитању молбе Милке удове Ђерасима Трпковића бив. општинског мерача АБр. 2298, одбор је решио,

изаберу од стране свих села пет људи и пред њима поп-Јова, па их с молбом за ферман упуте везиру у Скадар. Приспезши тамо, они сутра дан изађу пред везира и кажу му жељу и молбу народну. Везир пристаде на то и даде им ферман „*да цетињски калуђер може доћи и освештати каурску богомољу у Српској; а да му Турци неће ништа учинити, на то он залаже своју везирску реч и непреломљену веру турску.*“⁽¹⁾

Зећани се захвалише везиру на милости и носећи ферман радосно се вратише у Зету. Народ чувши глас о успеху, одмах пошаље пет људи к владици, да га моле да дође. Они оду к владици и, показавши му ферман, замоле га да дође. Владика им даде реч и посланици се вратише својима.

Кад владика обавести о том Црногорце, они га стадоше одвраћати да не иде, подсећајући га на оне речи народне песме:

„Мајка ме је на рођењу клеа:
„Да ја вјере у Турчина немам;
„У Турчина и у змију зуту,
„Јер ће свагда вјером преварити!“...“

Мирним путем та ствар није могла бити свршена, јер проповед јеванђелска није могла успешно дејствовати на офанатизовани дух црногорскијех ренегата. Остало је само то, да се учини општи договор и да се употреби *насиље*. Владика се дуго колебао, он се дуго није могао одлучити на тај крајњи и сурови начин. Али, један догађај, који је се њему десио услед вероломства скадарскога паше учини крај његовом колебању. А ево како је то било.

Године 1700 саградише Зећани, својим трошком а по одобрењу скадарског везира Омера, цркву у селу *Српској*. Та грађевина и ако не бејаше велика, стаде Црногорце великога новца, јер је само за ферман, којим им је везир допустио, да могу градити цркву, дато око 200 дук., осим свих осталих дарова њему и турским старешинама.⁽¹⁾ Потурченицима, којих — као што знамо — тада беше много у Црној Гори, то није било право. Они су с мржњом и презрењем гледали на грађење ове свете обитељи, а нарочито на чувеног поп-Јова, који први беше покренуо ту мисао. Цркву разорити нису смели, јер Срби имају фер-

(1) „Јавор.“ 1887. стр. 522.

(1) Далматински магазин. 1884. 72.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ЗВАНИЧНИ ЛИСТ ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

ГОД. XIV.

НЕДЕЉА 9. ЈУНА 1896.

БРОЈ 24.

ИЗЛАЗЕ НЕДЕЉНО ЈЕДАН-ПУТ

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПАРА ДИНАРСКИХ ОД ВРСТЕ

Цена:

За Србију на годину	6 ДИНАРА
на пола године	3 "
За стране земље на годину	9 "

ПРЕТПЛАТУ ВАЂА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД
А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

РУКОПИСИ НЕ ВРАЂАЈУ СЕ. — НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ

НАРЕДБА

Управа града Београда, актом својим од 23. Маја т. год. Бр. 12107, доставила је општини оваку наредбу команданта дунав. дивиз. од 21. Маја о. г. Бр. 81.

Војеним стражарима, како код војног сенака тако и код свију државних зграда издато је нарочито наређење, да ишцрпну на свако лице, које се око државних сенака и зграда, ноћу примети — с позивом да суд општински ишту достави до знања грађанима, како би знали, да се ноћу не виђају у близини државних зграда.

Предњу наредбу команданта дивиз. области, суд општински саопштава грађанству ради знања и управљања.

Из канцеларије суда општ. града Београда 25. Маја 1896 год. АБр. 4124 Београд.

ОБЈАВА

Према наређењу Господина министра војног АР. № 1857. од 5. маја т. г. а на основу чл. 103. и 89 закона о устројству

војске, има се извршити попис и обележавање свију коња у земљи, способних за војску; а тако исто да се осмотри и прегледа сва стока и комора са прибором, уписана за војску свију позива.

Војна комисија за извршење овог наређења почеће рад од 22. маја т. г. на тркалишту од 7 сати пре подне и од 3^{1/2} сата по подне.

Комисији овој имају да предстану:

22. маја, сви обвезници активне коњичке бригаде.

23. маја, сви обвезници резервисти краљеве гарде.

24. маја, сви обвезници коњаници дивизијске коњице редовне војске.

25. маја, сви обвезници коњаници I позива народне војске.

27. маја, сви обвезници коњаници II позива народне војске.

28. маја, сви коњаници ордонанси штабова редовне војске.

29. маја, сви коњаници ордонанси штабова I позива народне војске.

30. маја, сви коњаници ордонанси штабова II позива народне војске.

31. маја, све старешине у опште, који су уписати за службу на коњима у редовној војсци.

1. Јуна, све старешине у опште, који су уписати за службу на коњима у I и II позиву народ. војске.

Сви напред именовани обвезници треба да предстану комисији означених дана лично, са својим прописним коњима и са прописним јахаћим и коњским прибором.

3. Јуна, сви они који дају јахаће коње за сиромашне обвезнике редовне војске, са својим прописним коњима и прописним јахаћим и коњским прибором. Ови обвезници не морају лично да предстану комисији, него могу своје коње да упуте по другоме лицу; даље сви обвезници који дају коње за комору редовне војске, са својим коњима, и то:

4. јуна, сви они чија су имена са почетним словом: А. Б. В. Г. Д. и Е.

5. јуна, чија су имена са почетним словом: Ж. З. Ц. Ј. К. и Л.

6. јуна, чија су имена са почетним словом: Љ. М. Н. О. и П.

ЗЕТСКИ МИТРОПОЛИТ ДАНИЛО I

ОСЛОБОЂЕЊЕ ЦРНЕ ГОРЕ

(ОДЛОМАК ИЗ СРПСКЕ ИСТОРИЈЕ XVIII ВЕКА)

Мото: „... Не слави писатеља, не удовољствуй читатељей и даже не мудрости правоучительной, но толко истинѣ, котаој уже сама собою дѣлается напачникомъ удовольствія и пользы“... Карамзинъ.

од
ГРГУРА ЈАКШИЋА

[По препоруци Академијског Савета Вел. Школе направила општина београдска стотином динара].

(НАСТАВАК)

То се могло десити у тренутку, кад је последњи Црнојевић отишао из Црне Горе и када је народ пао духом у апатију и постао равнодушан према свему, што се око њега догађало. Станишин преступ морао је из најпре узбудити Црногорце, али се с временом то узбуђење претворило у равнодушност, и ако је и он морао имати уза се својих људи, потурчењака, који су се тада вратили на

своја места и пропагирани за мухамеданство. Тој пропаганди помагао је утицај Станишин, у чијим је рукама тада била готово сва трговина на Ријечи. На тај начин мухамеданство је захватало и нове елементе и пустило дубље корен; тако, да су најпосле поникле и читаве општине мухамеданске, које су имале своје старешине а на Ријечи главнога кадију, који је опет зависио од власти у Скадру или Подгорици; они су, дакле признавали само власт турску и владике на њих нису имале никаквога утицаја. Кад је владика Данило дошао на владу, потурчењаци су већ били спутали целу Црну Гору: где је данас Цетиње, ту је онда био само манастир и дворач а општина мухамеданска; где је данашње село Дубовац, на путу из Бајица у Његуше, тамо су живели сами потурчењаци. Много их је било у Теклићима, Озринићима и Цуцама а да не помињемо ријечку и цршничку нахију, где их је било сила и Бјелопазлића и Прешнице, где су они такође били господари!..... То је „држава у држави“⁽¹⁾ Умножени тако у сва-

(1) Чернгорія въ ея прошломъ и настоящемъ, од П. Ровинскога. стр. 517.

ком племену црногорском, они су у свакој прилици служили као мост за пренос турскога уплива у ову, једину искру, већ поташеног огња српске слободе!.....

Владика је Данило лепо увидео, да су потурчењаци одиста једна опасна рана на срцу Црне Горе, рана од које се она морала или ослободити или распасти! Његовом пронацателном уму, била је са свим јасна опасност, која је Црној Гори и њеној православној цркви грозила од исламизма, који се све више ширио и био је поставио себи за циљ, да пре свега, ослободи Црну Гору од тог опасног непријатеља Али, ту намеру није било лако остварити, „Шта и како да се ради?“ — о том је млади владика мислио, имајући на памети безизлазни положај своје земље. „Шта сам ја?“ — мислио је он.

„Мало руках, малена и снага,
„Једна сламка међу вихорове;
„Сирак тужни без ниђе никога.
„Моје племе еном мртвијем спава;
„Суза моја нема родитеља;
„Нада мном је небо затворено,
„Не прима ми плача ни молитве.
„У ад ми се свијет претворио,
„А сви људи наклени духови.
„О црни дане о црна судбино!
„О, кукавно Српство угашено!“.....